

INTERPRETATIVNI ESEJ

Henrik Ibsen : NORA

(str. 64 - str. 70)

Leta 1879 je Henrik Ibsen napisal eno izmed svojih najpomembnejših dram z naslovom Nora. V njej je na svojevrsten način upodobil glavni lik Nore, kot tedanje ženske v podrejenem položaju, predvsem pa je hotel prikazati takratne razmere v družini in družbi nasploh. Drama je tezna ali problemska saj Ibsen v njej močno izpostavi problem, ki je problem osebne rasti posameznika za uspešno ustvarjanje in ohranjanje družine. Drama spada v slog realizma, saj kritično obravnava sodobne družbene probleme kot so: zlaganost družinske sreče ter propadanje zakona. V drami je tudi nekaj motivov naturalizma in simbolizma, ko izvemo za Rankovo dedno bolezen in za njene vzroke preko simbolov.

Odlomek je iz konca prvega dejanja drame in vsebuje pogovor med Krogstodom in Noro. Začne se z didaskalijami, ki natančno opišejo situacijo v kateri se nahajajo prisustvujoči liki. Noro obišče Krogstad in Nora se ob prvem srečanju z njim prestraši in med vrsticami opazimo njeno slutnjo o pravem namenu Krogstodovega obiska, pa tudi iz oblike stavkov, ki jih Nora izgovarja je razvidna njena vznemirjenost, saj je večina stavkov nedokončanih. V nadaljnjem pogovoru Krogstad izrazi svojo zaskrbljenost zaradi svoje službe in pove, da ne misli "frčati" iz banke zaradi gospe Lindejeve. Ko Nora razloži, da nima vpliva pri možu Krogstad uporabi še zadnje sredstvo, ki ga premore, to je izsiljevanje. Noro izsiljuje z dokumentom, na katerem je ponaredila podpis svojega očeta, da bi si sposodila denar ter pomagala svojemu možu Helmerju. V tem delu se pokaže Norina naivnost, saj misli, da je dejanje, ki je storjeno iz ljubezni, pred zakonom legalno. Krogstad odide z grožnjo, da se mu bo Nora pridružila, če bo letel iz službe.

V odlomku je v središču motiv usodnega pogovora med Krogstodom in Noro. Ta pogovor je sprožilni moment drame, saj s svojo vsebino odločilno vpliva na nadaljnje dramsko dogajanje. Tako vodi Noro pri dejanjih, pa čeprav v manjši meri, skrb v povezavi z razkritjem resnice o njeni preteklosti. Ta odlomek je tudi del drame, v katerem se bralcu razkrije še zadnji del predzgodbe in pomembno dejstvo v zvezi s tem.

Del drame, ki smo ga vzeli pod drobnogled nam do neke mere razkrije tudi značaje dveh likov Nore in Krogstada, pa čeprav je za umevanje njunih celostnih podob potrebno poznavanje

celotne drame. Kljub temu pa se v tem delu Nora kaže predvsem kot naivna ženska, ki v dejanju ljubezni zagreši dejanje ponarejanja v očeh družbe. Ne more razumeti zakonov, ki si zapirajo oči pred dejstvom, da je naredila svoj prekršek v znamenju ljubezni do moža. Iz tega zaključí, da "morajo biti presneto klavrni", če ne sprašujejo po nagibih. Krogstad pa se nasprotno prav dobro zaveda velikosti Norinega prekrška in kako dober bi lahko bil, da ga izkoristi v namen izsiljevanja. Ne zanimajo ga okoliščine, v katerih je Nora naredila ta prekršek temveč skrbi le za svoje dobro. Zaveda se, da bo moral uporabiti vsa sredstva, ki so mu na razpolago, da bo obdržal svojo službo v banki in si s tem odprl pot za naskakovanje višjih stopničk v družbi. Popolnoma je prepričan v svoj uspeh in vede se popolnoma obvladano. Nora do njega čuti poseben odpor, kar se kaže že ob njegovem prihodu, ko postane v trenutku zmedena in nejevoljna. To kaže, da je bil njun odnos zgolj na ravni pogajanja in izsiljevanja s Krogstadove strani. Krogstad poseblja tudi meščansko družbo in razne birokratske mline, ki so obsojali proti moralnim načelom.

Ibsen je zelo spretno skozi stavke likov pokazal njihovo počutje. Tako Nori pristajajo nedokončani stavki, ki so v skladu z njenim počutjem, pa tudi vzklični stavki kažejo na njeno neobvladanje v dani situaciji. Nasprotno je za Krogstada avtor uporabil mirne povedi, iz katerih je mogoče zaslediti brzdane notranjih vzgibov. Pomembnost didaskalij v okviru razumevanja trenutnega notranjega stanja dramskih oseb je tudi pomembna. Tako Ibsen z didaskalijami poleg napotkov režiserju drame pomaga tudi bralcu, da podobe likov in njihovih izrazov zaživijo v njegovi zavesti. Tako so didaskalije prisotne ob vsaki spremembi tona glasu, razpoloženja, načina govorjenja...

Tako je odlomek pogovora med Nora in Krogstodom kot sprožilni moment drame in kot povod za zaplet nadaljnega dramskega dogajanja eden izmed najpomembnejših v drami. V njem se nam oba lika, Krogstad in Nora še bolj razkrijeta v svoji pravi luči: Nora kot naivna ženska, ki jo vodijo čustva pri razmišljanju, Krogstad pa kot zanikrni notar, ki ga je življenje že preizkusilo in je zato kos situaciji.